

شکست «معامله قرن» در راه تبدیل به یک «بالفور» جدید

دلالت ترامپ دست خالی بازگشت

گروه بین‌الملل: ضدیت با «معامله قرن» تنها مخصوص گروه‌های فلسطینی جهاد اسلامی و حماس نیست و حتی اوباما، رئیس تشکیلات خودگردان هم با آنچه داماد ترامپ «جسد کوشنتر» مشغول دلالتی آن است، مخالفت می‌کند. در چنین فضایی و در حالی که دولت در اراضی اشغالی وضعیت پلاتکینی دارد، کوشنتر در روز قدس میهمان تل اوپو بود تا با نتانیاهو شکست‌خورده گفت‌وگو کند. حرکت‌های زیگزاگ بنیامین نتانیاهو نتوانست برخلاف پیش‌بینی‌ها منجر به موفقیت او در تشکیل دولت شود و کابینه‌اش تشکیل نشده، منحل شد تا اراضی اشغالی مجبور باشد تن به یک انتخابات زودهنگام دیگر بدهد، بلکه جریان نتانیاهو که چشم‌انتظار عکس‌های یادگاری بیشتر با ترامپ است، بتواند این‌بار دولت تشکیل دهد. در این میان اما مردم خاورمیانه بر خلاف دولت‌ها حاضر به فراموش کردن آرمان فلسطین نیستند و از دولت‌های مستبد خود می‌خواهند گام‌هایی عملیاتی در احقاق حقوق فلسطین بردارند. آنها رفتارهای نمایشی را از اقدامات

عملی تشخیص می‌دهند و بیانه‌های متعدد اجلاس‌هایی چون مکه نمی‌تواند حتی بخشی از خاک فلسطین را به ملتش بازگرداند. حالا ترامپ با ایده فشار حداکثری به تشکیلات خودگردان تلاشی می‌کند تا «آینده «معامله قرن» را تحت تاثیر رفتار تحريم خود قرار دهد. سال گذشته و به درخواست بنیامین نتانیاهو از دونالد ترامپ، اعلام جزئیات طرح «معامله قرن» به دلیل بحران سیاسی اسرائیل به تعویق افتاد. در همان زمان عبدالباری عطاوون، تحلیلگر مسائل جهان عرب نوشت: «درخواست بنیامین نتانیاهو از متحد نزدیکش، دونالد ترامپ برای به تأخیر انداختن گرفته تا «محمد نرج» «معامله قرن» به دلیل بحران سیاسی که دولت اشغالگر اسرائیل را در نتیجه شکست نظامی و اطلاعاتی اخیر در نوار غزه به دست مردان مقاومت فرا گرفته است، ما را غافلگیر نمی‌کند. تمام بازیگران اصلی در این «معامله»، از رئیس جمهوری

آمریکا «اوباما»، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین گرفته تا «محمد بن سلمان» ولیعهد سعودی که محور اصلی آن محسوب می‌شود، با شرایط دشواری روبه‌رو هستند». در همین حال اما دیدارهای کوشنتر در کشورهای شمال آفریقا و خاورمیانه نتوانسته حمایت‌های لازم را حتی برای اجلاس منامه به دنبال خود داشته باشد و سازمان ملل متحد هم گفتار، اجلاس منامه شرکت نمی‌کند. معلا دیپلماسی منطقه‌ای و جهانی آمریکا برای عملیاتی کردن معامله قرن به چالش کشیده شده است. همان‌طور که اشاره شد یک هیأت آمریکایی هفته گذشته به مراکش رفت و درباره معامله قرن با شاه و سایر مقامات بلندپایه این کشور به گفت‌وگو نشست. در این هیأت جرد کوشنتر، داماد رئیس‌جمهور آمریکا و مسئول پرونده «معامله قرن» نیز حضور داشت. این هیأت در پایان سفر خود به مراکش، این کشور را یکی از دوستان و همپیمانان مهم واشنگتن خواند. سفر هیأت آمریکایی به کشورهای عربی با هدف هماهنگی آنها در معامله قرن انجام شد و قرار است راه‌های اقتصادی معامله قرن بعد از ماه مبارک رمضان در بحرین برگزار شود. اما نباید فراموش کرد شکست نتانیاهو در تشکیل کابینه و دولت در اراضی اشغالی شرایط را به گونه‌ای پیش برده که پیش‌بینی می‌شود اجلاس تشکیل نشود. در همین حال نباید این نکته را نیز از نظر دور داشت که هم‌زمان با روز جهانی قدس مردم مراکش عصر جمعه در برابر پارلمان این کشور تجمع کردند و با سر دادن شعارهایی طرح آمریکایی «معامله قرن» را محکوم کردند و از جهانیان خواستند برای جلوگیری از اجرائی شدن این طرح وارد عمل شوند. مراکشی‌ها واگذاری سرزمین فلسطین را به صهیونیست‌ها محکوم کردند و شعار دادند «فلسطین یک کشور عربی است». به نوشته روزنامه «میسریس» چاپ مراکش، رئیس جمعیت حمایت از مبارزه ملت فلسطین با اشاره به طرح آمریکایی «معامله قرن» گفت: «ما مخالف طرح‌های وحشتناک هستسیم و به نام ملت چنین طرح‌هایی را رد نمی‌کنیم و آن را بیانه «بالفور جدید» از زبان ترامپ می‌دانیم». حجم مخالفت‌ها علیه معامله قرن بخشی از رفتارهایی بود که شد درباره آن پیش‌بینی داشت و رژیم صهیونیستی از این آب گل آلود برای خود ماهیگیری می‌کند و قادر است در حاشیه امن ایده‌هایی چون «معامله قرن»، برای خود زمان بخرد و اقدامات تجاوزکارانه‌اش را تقویت کند.

چین چگونه جواب تحریم‌های آمریکا علیه هوآوی را می‌دهد؟

انتقام سخت ازدها از عقاب

مهدی پورصفا: به طور حتم برای بسیاری از آمریکایی‌ها زمانی که با گوشی‌های تلفن همراه خود کار می‌کنند یا با لپ‌تاپ‌های پیشرفته‌شان سرگرم بازی‌های رایانه‌ای هستند، اصلاً مهم نیست این ابزارها از چه عنصری ساخته شده اما نکته اینجاست که این مساله‌ای مهم محسوب می‌شود که باید ذهن طراحان یا تأمین‌کنندگان زنجیره‌های تولید شرکت‌های بزرگ الکترونیکی را به خود مشغول کند، نه مصرف‌کنندگانی که پول آنها را پرداخت می‌کنند، اگرچه شاید مصرف‌کنندگان عادی نیز بزودی درگیر این مساله شده و با نام عنصری همچون «تنگستن» و «کیالت» آشنا شوند، چرا که به احتمال زیاد و در آینده نزدیک قیمت برخی ابزارهای الکترونیک به خاطر تحریم خاموش چین در صدور فلزات کمیاب به آمریکا و زاین افزایش می‌یابد. شاید در آن زمان شهروندان معمولی آمریکایی چندان متوجه این مساله نشوند که تحریم شرکت «هوآوی» چه ارتباطی با ساخت پردازنده‌های گوشی‌های «اپل» در سننول دارد اما چینی‌ها می‌دانند که وابستگی آمریکایی‌ها به معادن آنها در مغولستان داخلی چقدر زیاد است.

■ همه چیز زیر سر 5G

زمانی که «رن ژنگفی» مهندس سابق مخابرات ارتش آزادی‌بخش چین نخستین پایه‌های شرکت هوآوی یا به زبان چینی «خوآوی» را در شنزن چین با هدف ساخت سویچ برای توسعه شبکه تلفن ثابت این کشور بنیان می‌گذاشت، حتی پیشگوهایی متبحر هم نمی‌توانستند پیش‌بینی کنند این شرکت زمانی به اصلی‌ترین تهدید ضدکارتل‌های بزرگ آمریکایی در زیرساخت‌های اینترنت تبدیل شود. درست زمانی که دنیا در انتظار استفاده از اینترنت نسل ۵ با سرعت صد برابری نسبت به نسل فعلی شبکه‌های ارتباطی مجازی است، هوآوی به آرامی در حال به دست گرفتن کنترل بازار گوشی‌های همراه و همچنین تجهیزات شبکه است. اگرچه ورود به چنین بازاری نیاز به صدها میلیارد دلار سرمایه‌گذاری دارد اما برنده بازی حتی می‌تواند تسلط خود را بر نسل ۶ اینترنت هم تضمین کند. طبیعی است نه بخش خصوصی و نه دولت آمریکا هم نمی‌توانستند به خطر افتادن هزمونی خود را بر دنیای فناوری اطلاعات تحمل کنند، از همین رو به تدریج برخورد با هوآوی به بهانه‌های گوناگون آغاز شد. اولین اتهام به هوآوی زب با گذاشتن تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا بود، البته این اتهام‌ها رویه‌ای ثابت علیه شرکت‌های چینی بوده به‌عنوان مثال روزنامه‌اول استریت ژورنال در سال ۲۰۱۱ در مقاله‌ای این شرکت را متهم به فروش فناوری کنترل اینترنت به ایران کرد. با این حال نخستین نشانه‌های جدی نبرد زمانی آشکار شد که «ائزو منگ» دختر بنیانگذار این شرکت با دادخواست آمریکا در کانادا دستگیر شد. از آن زمان بود که آمریکایی‌ها تلاش کردند فشار خود را بر این شرکت تحمیل کرده و از هم‌پیمانان خود بخواهند این شرکت را از فرآیند توسعه اینترنت نسل ۵ اخراج کنند. کار به آنجا رسید که آژانس امنیت ملی آمریکا، سازمان‌های همکار خود در پیمان «پنج چشم» را تهدید کرد که در صورت عدم انجام چنین کاری، فرآیند تبادل اطلاعات با آنان را قطع کند. حال با تمام این هیاهوها و فشارها سوال اصلی نحوه واکنش چین به آمریکاست؛ پرسشی که به نظر می‌رسد حداقل یکی از جواب‌های آن در حال آشکار شدن است.

■ مشت چین در مقابل آمریکا

واقعیت‌ها نشان می‌دهد مشت گره کرده چین در پاسخ به اقدامات آمریکا به آرامی در حال جمع شدن است و نقطه تمرکز آن را می‌توان در شمال غربی پکن یافت؛ جایی که بخش اعظم فلزات

کمیاب چین و دنیا در ناحیه مغولستان داخلی تولید می‌شود. برای دریافتن اهمیت این منطقه باید سری به جدول شیمیایی مندلیف بزیم. برای بسیاری از مردم روی کره زمین نام عنصری همچون دیسپروسیم، ایتروم، نئودیمیم، گالیوم، تانتالیوم، کبالت، پلاتینوئیدها و تنگستن ناشناخته است اما مهندسان برق و الکترونیک می‌دانند بدون این عناصر کمیاب، ساخت بسیاری از تجهیزات الکترونیکی امکان‌ناپذیر است. به عنوان مثال برای ساخت باتری الکتریکی که در ماشین‌های ساخت «تسلا» استفاده می‌شود و «لون ماسک» صنعتگر آمریکایی با استفاده از آن به دنبال انقلابی در صنعت حمل‌ونقل است، نیاز به ۱۵ ماده کمیاب معدنی است که اغلب از آفریقا و چین استخراج می‌شود. جالب است بدانید ساخت باتری‌های یک خودرو نیازمند ۱۰ تا ۲۰ کیلوگرم عنصر کبالت و تا ۶۰ کیلوگرم عنصر لیتیوم است یا برای ضد خش کردن صفحات موبایل به عنصری همچون سربوم و یورپوریم نیاز است و ساخت آهن‌رباهای بسیار کوچک که در تجهیزات الکترونیکی استفاده می‌شود هم تنها با اضافه کردن عنصری به نام گالیوم ممکن خواهد بود. عنصر کمیاب شامل ۱۷

عنصر در جدول مندلیف می‌شود، البته این مساله به معنای این نیست که این عناصر در زمین یافت نمی‌شوند، بلکه برخی از عناصر پراحتی در زمین یافت می‌شوند، مثله منتهی مشکل اینجاست که این عناصر کمتر به شکل معدن وجود دارند و اغلب بسیار پراکنده هستند. در اواسط قرن بیستم زمانی که استفاده از این عناصر در حال گسترش بود، برزیل و هند اصلی‌ترین تأمین‌کننده منابع فوق بودند، بعدها آفریقای جنوبی نیز به لیست تأمین‌کنندگان این عناصر کمیاب پیوست. ایالات متحده آمریکا نیز تا دهه ۸۰ میلادی عمده عنصر کمیاب کمتر را از معادن کالیفرنیا بویژه معدن کوه PASS استخراج می‌کرد. با این حال قوانین سرسختانه محیط زیستی که بتدریج در اوایل دهه ۹۰ اجرا شد، تأمین‌کنندگان آمریکایی را به سمت استفاده از منابع بیرونی سوق داد. طبق برآوردها

برای تولید یک کیلوگرم منابع ناشی از خاک‌های کمیاب نیاز به ۲۰۰ متر مکعب آب است. شاید جالب باشد بدانید تا سال ۲۰۲۵ تولیدکنندگان مواد معدنی از جمله شیشی مجبور خواهند بود نزدیک به نیمی از آب مورد نیاز خود را از طریق شیرین‌سازی کردن آب دریا به دست آورند؛ مساله‌ای که می‌تواند هزینه‌های آنان را بشدت افزایش دهد. در سایه محدودیت‌های قانونی برای استخراج مواد کمیاب، چین توانست به بزرگ‌ترین تولیدکننده مواد معدنی کمیاب در جهان تبدیل شود؛ موادی که شرکت‌های آمریکایی مهم‌ترین مشتریان آن هستند.

■ پادشاه کانی‌های کمیاب

محیط‌زیست بزرگ‌ترین قربانی توسعه اقتصادی در چین است. شاید بتوان مصداق کامل این حرف را به تولید شدن چین به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده عناصر کمیاب در دنیا دید؛ صدها روستا در استان‌های صنعتی چین به دهکده‌های سرطانی معروف شده‌اند؛ دهکده‌هایی که بالاترین نرخ ایلتا به سرطانی را در دنیا دارند. روستای «دالائو» در استان «لائوئی» چین یکی از همان‌هاست که دقیقاً در فاصله نزدیکی کارخانجات تصفیه مواد کمیاب قرار گرفته است. در ناحیه مغولستان داخلی پساب‌های ناشی از

معادن روباز «پائوگنگ» بارها و بارها به سرشاخه‌های رود زرد به عنوان سیراب‌کننده اصلی کشتزارهای جنوبی چین نشست کرده اما در مقابل پیروزی‌های بزرگ برای چین در عرصه صنعتی هم حاصل شده است. چین حالا طبق آمارها تولیدکننده نزدیک به ۹۰ درصد خاک‌های کمیاب در دنیاست. به عنوان مثال چین ۹۴ درصد منیزیم، ۶۹ درصد گرافیت طبیعی و ۸۴ درصد تنگستن مصرفی در جهان را تولید می‌کند. کار به آنجا رسیده که حتی برخی از ایده تشکیل یک کارتل بزرگ همچون اوپک برای تولید این کانی‌ها سخن می‌گویند؛ کارتی که نقش عربستان سعودی در آن را چین ایفا می‌کند. اگر در قرن بیستم این عربستان سعودی بود که نفت لازم برای ساخت بنزین خودروها را تأمین می‌کرد، حالا این چین است که قصد دارد به لطف منابع زیرزمینی خود به بزرگ‌ترین تولیدکننده باتری‌های خودروهای برقی تبدیل شود؛ خودروهایی که امید فراوانی را برای حذف سوخت‌های فسیلی در جهان برانگیخته‌اند. به عنوان مثال خرید یک خودروی برقی در ایالت کالیفرنیا می‌تواند تا ۷۵۰۰ دلار از معافیت مالیاتی به همراه داشته باشد و در آلمان نیز خریداران خودروهای برقی می‌توانند از یک معافیت ۱۰ ساله بهره‌مند شوند. شرکت تسلا اکنون تمام‌قد درصدد ساخت نسل جدید خودروهای برقی است

تا بتواند با خودروهای احتراق داخلی رقابت کند. از هم اکنون یک شبکه برق برای شارژ خودروهای برقی در اروپا در حال ایجاد است و آلمان و فرانسه هم در یک حرکت جاه‌طلبانه به دنبال این هستند که از سال ۲۰۳۵ ساخت و فروش خودروهای درون‌سوز را به طور کامل ممنوع کنند. با این حال تمام این امیدهای عجیب و غریب به این مساله وابسته است که باتری‌های این خودروها ساخته شود و ساخت این باتری‌ها در گرو عناصری همچون کبالت و لیتیوم است که چین تولیدکننده آنهاست. شاید حالا زمان آن رسیده است که چین از این برتری ذاتی خود استفاده و به غربی‌ها یادآوری کند از اهرم‌های لازم برای تلافی کردن اقدامات آمریکا برخوردار است.

■ منع صادرات مواد کمیاب به آمریکا

البته اقدامات چین در محدود کردن صدور عناصر کمیاب محدود به منازعه اخیر با شرکت هوآوی نبوده است و نخستین اقدام چین به سال ۲۰۰۵ میلادی بازمی‌گردد؛ زمانی که نخستین بار این کشور صدور ذخایر خاک‌های کمیاب خود را با هدف توسعه صنعتی داخلی محدود کرد. در سال ۲۰۱۲ نیز نشریه فراین‌فرز درباره وابستگی بیش از اندازه کشورهای

حتی پیشگوهایی متبحر هم نمی‌توانستند پیش‌بینی کنند این شرکت زمانی به اصلی‌ترین تهدید ضد کارتل‌های بزرگ آمریکایی در زیرساخت‌های اینترنت تبدیل شود. درست زمانی که دنیا در انتظار استفاده از اینترنت نسل ۵ با سرعت صد برابری نسبت به نسل فعلی شبکه‌های ارتباطی مجازی است، هوآوی به آرامی در حال به دست گرفتن کنترل بازار گوشی‌های همراه و همچنین تجهیزات شبکه است.

صدها پرونده و اخطار قضایی در رابطه با خشونت‌های افسران پلیس علیه مخالفان دولت مکرون وجود دارد

جلیقه‌زرها زیر خیمه سنگین امنیتی دولت فرانسه

بیش از هزار مامور ویژه در ایستگاه‌های پایتخت مستقر شده و حدود ۱۰ هزار مامور رسمی و لباس شخصی دیگر در نقاط کلیدی مرکز و حومه پاریس بسیج شده بودند. تظاهرات اصلی این هفته جلیقه‌زرها از میدان دیفر-روشرو آغاز و به کاخ لاتیسون ختم شد، چرا که مناطقی از پاریس که پیش‌تر معترضان در آن تجمع می‌کردند نظیر میدان جمهوری و طاق نصرت از سوی وزارت کشور ممنوع اعلام شده بود. این شامل برخی مناطق شهرهای بزرگ دیگر نظیر لیون از جمله خیابان ویکتور هوگو نیز می‌شد که هفته پیش در

فرانسه است اما تداوم این فریادها باعث شده دستگاه‌های امنیتی و دولت فرانسه از بسیاری از مواضع اولیه خود عقب‌نشینی کنند. به گزارش روزنامه «لو پاریزین»، تظاهرات دامنه دار جلیقه‌زرها همچنین باعث شده بررسی اصلاحات در پارلمان فرانسه تسریع شود. کنگره تلویزیونی «فرانس اینفو تی وی» از محاکمه برخی افسران پلیس فرانسه به دلیل اعمال خشونت علیه معترضان در طول تجمعات ۶ ماه گذشته خبر داده است. دادستان عمومی پاریس اعلام کرد ۵۷ پرونده تحقیقی در رابطه با خشونت‌های افسران پلیس در ۶ ماه گذشته و ۲۴۷ پرونده دیگر در رابطه با اجرای استیضاه قانون علیه جلیقه‌زرها به دادسراها فرستاده است. همچنین مجله اینترنتی جلیقه‌زرها از ۱۷۱ بار احضار بازرس عمومی پلیس ملی فرانسه به دلیل اعمال خشونت‌های متعدد در جریان اعتراض‌های شنبه‌های سیاه علیه معترضان خبر داد.

آیا نشست‌های سه‌گانه مکه نشانه افول ریاض در جهان عرب است؟

عقب‌نشینی سعودی

بافشار کشورهای اسلامی

سازمان همکاری اسلامی (OIC) تهدید کرد کشورهای را که سفارتخانه‌های خود را از تل اوپو به قدس اشغالی انتقال داده‌اند تحریم خواهد کرد. در چهاردهمین اجلاس سازمان همکاری اسلامی که روز جمعه در مکه مکرمه برگزار شد و با کارشکنی سعودی‌ها در آن از ایران نیز دعوت به عمل نیامده بود، سران و وزرای خارجه ۵۷ کشور اسلامی حضور داشتند و در نهایت با فشارهای عراق و یکی از کشورهای عربی شمال آفریقا، رژیم عربستان مجبور شد موضع صراحتی خود را در حمایت از حقوق فلسطینیان اتخاذ کند. در سخنرانی گشایش اجلاس ابراهیم العصاف، وزیر خارجه سعودی که کوشش از روز جمعه ریاست ۳ ساله این سازمان را بر عهده دارد، با طرح اتهامات واهی جمهوری اسلامی ایران را به مداخله در امور کشورهای دیگر متهم کرد اما هیچ یک از اعضای دیگر در سخنرانی‌های خود این موضع مبینان را تأیید نکردند تا رژیم ریاض به اهدافش نرسد.

«بندبندنت عربی» که موضعی نزدیک به ریاض دارد، روز پنجشنبه یک روز پیش از برگزاری اجلاس سران سازمان همکاری اسلامی به نقل از منابع دیپلماتیک بلندپایه شرکت‌کننده در اجلاس نوشت سران حاضر در این اجلاس بر سر بیانه پایانی این نشست اختلاف‌فطنر داشته‌اند. بر این اساس، یکی از مقامات عربی برجسته اعلام کرد برخی کشورهای حاضر خواستار تغییر و اصلاح برخی از بندهای مربوط به مساله فلسطین و موضع این بیانه در قبال ایران شده بودند که در نهایت با فشار آنها سعودی‌ها تسلیم شدند. در نهایت بیانه پایانی این اجلاس که به‌عنوان سند سازمان به ثبت رسید، لحن همراهی نسبی ریاست سعودی جلسه با طرح «معامله قرن» اصلاح شد و کشورهای اسلامی هرگونه اقدام و تصمیم غیرقانونی در راستای شناسایی قدس به‌عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی را بشدت محکوم کردند. همچنین در این بیانه تأکید شد اقدام دونالد ترامپ در راستای به رسمیت شناختن قدس به‌عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی باطل و مردود و تعدی اشغالگر علیه حقوق تاریخی، قانونی و فلسطینیان و امت اسلامی است. سازمان همکاری اسلامی همچنین از کشورهای عضو این کشورها اتخاذ کرده و تدابیری اقتصادی و سیاسی را علیه آنان در پیش گیرند. ضمناً در این بیانه از کشورهای که تجارت خود را به قدس منتقل کرده یا دفاتر تجاری در این شهر ایجاد کرده‌اند، خواسته شده نسبت به این اقدام خطرناک خود که نقض صریح قوانین و معاهدات بین‌المللی است و موجب نابودی عملیات صلح در خاورمیانه خواهد شد و ثبات و امنیت جهان را تهدید می‌کند بازنگری کنند، در غیر این صورت مورد تحریم کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی قرار خواهند گرفت. در همین حال تشکیلات خودگردان فلسطین از تصمیم جمهوری چک مبنی بر عدم انتقال سفارتخانه‌اش در سرزمین‌های اشغالی از تل اوپو به قدس تقدیر کرد. پیش‌نویس طرحی که یکی از نمایندگان پارلمان چک از حزب دمکرات مدنی در این‌باره ارائه داده بود از مجموع ۱۷۸ نماینده ۱۱۲ رای مخالف آورد تا چک به کشورهای عضو ویزاگرد (جمهوری چک، اسلواکی، بلغارستان و لهستان) در جهت انتقال سفارتخانه‌اش به قدس ملحق نشود. در همین حال «قاسم عزالدین» تحلیلگر جهان عرب در یادداشتی برای تارنمای شبکه المیادین با عنوان «آیا اجلاس سه‌گانه مکه نشانه افول عربستان است؟» تأکید کرد محاسبات مسلمان و پسرش درباره بسیج حمایت حداکثری از تشدید تنش با ایران به بن‌بست رسیده است. او نوشت، تنها در نشست‌های سابق سران کشورهای عربی جز عمرالبشیر، دیکتاتور برکنار شده سودان، حمایتی از مواضع جنگ‌طلبانه سعودی درباره جنگ یمن نشده بود، بلکه پس از آن و با روشن شدن خطراتی یک جنگ منطقه‌ای، رژیم عربستان و اسرائیل و تندرهای دولت آمریکا در پیشبرد طرح ناتوی عربی با اتلاف روشوی شکست خوردند. در نشست‌های سه‌گانه اخیر در مکه هم سعودی به جز امارات و شوریای نظامی سودان در کنار خود حامی دیگری از جمع حدود ۶۰ کشور عربی و اسلامی نیافت. حال آنکه در غرب نیز دونالد ترامپ از بیم کشیده شدن آمریکا به جنگی ویرانگر از تشدید تنش علیه ایران عقب‌نشینی کرده و «جان لودریان»، وزیر خارجه فرانسه که از حامیان اصلی سعودی بود ناچار شد عربستان و امارات را به توقف «جنگ کثیف» علیه یمن دعوت کند.

منبع: فارس